T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/279
KARAR NO : 2021/339
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-H. D. Ve diğ.
Vekili : Av. Y. D.
Davalılar : 1-Mamak Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av. S.B., Av. F.E.
2-M. Ç.Ö.(Yalnızca Adli Yargıda)
Vekili : Av. S.Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, muris M. D.'ın 06... 31 plakalı traktörü ile General Zeki Doğan Mahallesindeki dik eğimli 565. Sokakta seyri esnasında, 555. Sokak kavşağına geldiğinde sağa dönüş yapmak istediğinde, 38104 ada 3 parselde bulunan taşınmazda, inşaat için açılan, 12 metreden fazla derinliği olan ve 6 yıla yakın süredir çevresinde hiçbir önlem alınmadan bırakılan inşaat çukuruna düşmesi sonucu vefat ettiğini, kazanın meydana gelmesinin davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığından bahisle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla; her bir müvekkil için ayrı ayrı 30.000 TL manevi tazminat, müvekkillerden müteveffa M. D.'ın eşi H. D. için 40.000 TL destekten yoksun kalma/maddi tazminat olmak üzere toplam 220.000 TL tazminatın kaza tarihi olan 26/02/2013 tarihinden itibaren işlemiş yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle Mamak Belediye Başkanlığına karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 7. İdare Mahkemesinin 21/02/2014 tarihli ve E.2014/301, K.2014/246 sayılı kararı ile,** 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1., 2., 10., 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. ve geçici 21. maddesi hükmüne; ayrıca2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin, anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmeyerek iptal istemini oy birliğiyle reddettiği 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verildikten sonra; davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-(a) ve 15/1-(a) maddeleri uyarınca görev yönünden reddine karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *" Bu durumda, 2918 sayılı Kanunun 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adlı yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır."*

3. Davacılar vekili bu kez, aynı istemle Mamak Belediye Başkanlığı ile Mehmet Çelebi Öz'e karşı adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/04/2016 tarihli ve E.2014/199, K.2016/168 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esası incelenerek davanın reddine karar verilmiştir.

5. Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 19/11/2019 tarihli ve E.2018/1493, K.2019/5410 sayılı kararı ile, davalılar yönünden farklı nitelemeler yapılarak, kararın bozulmasına hükmedilmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir.

> *"1-(...) Davalı Mamak Belediyesi bir kamu tüzel kişiliği olup kural olarak, işlem ve eylemleri kamusal nitelik taşır. Dava konusu olayda, davalı Belediyeye husumet yöneltilerek, yasa ile verilmiş*

kamu görevini yerine getirmediği ve gerekli önlemleri almadığı ileri sürülmüştür. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince ilgili idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de yargılamanın her aşamasında mahkemelerce kendiliğinden gözetilir.

Yerel mahkemece açıklanan olgular gözetilerek, davalılardan Mamak Belediyesi yönünden yargı yolu bakımından mahkemenin görevsizliği nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

2-Davacının davalı Mehmet Çelebi'ye yönelik temyiz itirazlarına gelince;

(...) davacıların murisinin traktörle gündüz vakti seyir halindeyken, davalının açtırdığı 20 metrelik inşaat çukuruna düşerek vefat ettiği olayın gelişimine göre kaza ile ölüm olayı arasında uygun illiyet bağı vardır. Şöyle ki; davalı Mehmet Çelebi'nin akaryakıt istasyonu yaptırmak için açtırdığı çukurun etrafında yeterli önlemleri aldırmaması ve ölüm ile biten olaya çukurun katkısı dikkate alındığında davalının kusurlu davranışlarının zararlı sonucu doğurduğu ortaya çıkmaktadır.

Şu halde; dosyanın konusunda uzman bilirkişi heyetine tevdii ile kusur oranlarının belirlenmesine ilişkin ayrıntılı, açık, tarafların, mahkemenin ve Yargıtay'ın denetimine elverişli rapor alınıp dosyadaki tüm deliller ile birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile davanın reddine karar verilmesi doğru olmamış ve kararın bu nedenle de bozulması gerekmiştir."

6. Bu karara karşı karar düzeltme isteminde bulunulması üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 29/06/2020 tarihli ve E.2020/2122, K.2020/2408 sayılı kararı ile, karar düzeltme isteklerinin reddine karar verilmiştir.

7. Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin bozma ilamı doğrultusunda dosya Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2020/265 sayısına kaydedilmiş; bu dosya üzerinden, davalılardan Mamak Belediye Başkanlığı yönünden tefrik kararı verilerek dosya, Mahkemenin E.2021/37 esas numarasına kaydedilmiştir.

8. **Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/01/2021 tarihli ve E.2021/37, K.2021/16 sayılı kararı ile,** davanın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 6100 Sayılı HMK'nun 114/1-b ve 115/2. maddesi uyarınca yargı yolunun caiz olmasına ilişkin dava şartı noksanlığı nedeniyle talebin usulden reddine karar verilmiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Mahkememiz 2020/265 esas sayılı dosyası içerisinde bulunan, Yargıtay 4. HDnin 19.11.2019 tarih, 2018/1493 esas - 2019/5410 karar sayılı bozma ilamında özetle; "Davacının davalı Mamak Belediyesi Başkanlığına yönelik temyiz itirazlarının incelenmesinde; Dava, trafik kazasından kaynaklanan ölüm nedeni ile maddî ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın kusur yokluğu nedeniyle reddine karar verilmiş; hüküm, davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir. Davacılar vekili, müvekkillerinin desteğinin traktörle gündüz vakti seyir halindeyken davalı M. Ç.'nin açtırdığı çukura düşerek vefat ettiğini, diğer davalı belediye tarafından da gerekli önlemlerin alınmadığını, davalıların kusurlu olduklarını belirterek uğradıkları maddi ve manevi zararların giderilmesi isteminde bulunmuştur. Davalılar davanın reddi gerektiğini savunmuşlardır. Mahkemece, bilirkişi raporları benimsenerek davanın kusur yokluğu nedeniyle reddine karar verilmiştir. Davalı Mamak Belediyesi bir kamu tüzel kişiliği olup kural olarak, işlem ve eylemleri kamusal nitelik taşır. Dava konusu olayda, davalı Belediyeye husumet yöneltilerek, yasa ile verilmiş kamu görevini yerine getirmediği ve gerekli önlemleri almadığı ileri sürülmüştür. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince ilgili idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de yargılamanın her aşamasında mahkemelerce kendiliğinden gözetilir. Yerel mahkemece açıklanan olgular gözetilerek, davalılardan Mamak Belediyesi yönünden yargı yolu bakımından mahkemenin görevsizliği nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir." bozma kararına dayanılarak, idarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı açılan davalarda İdari Yargılama Usulü Kanunu 2/1-b maddesi gereği idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davası niteliğinde olması nedeniyle davaya bakmak idari yargının görev sınırları içinde kaldığından, idare hakkındaki davanın yargı yolu nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur."

9. Davacılar vekili idari ve adli yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğu öne sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

10. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

11. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

12. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

13. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

14. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararları

15. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre; idari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde *"Mamak Belediye Başkanlığı"* yönünden olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının; davcılar vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden gönderildiği görülmekte ise de; davaya ilişkin bilgi ve belgelerin dosyada yer aldığı anlaşıldığından, idari yargı kararının bir örneğinin ve kesinleşme durumuna ilişkin bilginin Mahkemesinden temin edilmesiyle yetinildiği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile

karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, karayolunda meydana gelen ölümlü ve maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle oluşan zararların davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

19. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, *15.paragrafta* belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

20. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

21. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/01/2021 tarihli ve E.2021/37, K.2021/16 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/01/2021 tarihli ve E.2021/37, K.2021/16 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/06/2021 tarihinde, Üyelerden Aydemir TUNÇ ile Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz. 07/06/2021

Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Ahmet ARSLAN